

'СВЕТА НЕДЕЛЯ

Брой 59 | 29 януари 2006

† НЕДЕЛЯ 15 СЛЕД ВЪЗДВИЖЕНИЕ - НА ЗАКХЕЯ

С УСЪРДИЕТО И БОГОПРЕДАНОСТТА НА ПРЕПОДОБНИ МАКСИМ ИЗПОВЕДНИК

И тази година по Божия милост в катедралния ни храм под небесната закрила на преподобни Максим Изповедник и Света великомъченица Неделя молитвено отбелязахме тезоименития ден на Предстоятеля на светата Българска православна църква – Негово Светейшество Максим – Митрополит Софийски и Патриарх Български.

Светата Божествена Литургия възглави Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски Митрополит Кирил в съслужение със синодалните архиереи: Видински Дометиан, Великотърновски Григорий, Русенски Неофит, Неврокопски Натанаил, Плевенски Игнатий, Ловчански Гавриил, Доростолски Иларион, главният секретар на Светия Синод архимандрит Наум, протосингелът на Софийската митрополия архимандрит Иоан, ректорът на Софийската Духовна Семинария архимандрит Сионий, игуменът на Бачковската света обител архимандрит Борис, представителят на Руската православна църква в България протоиерей Александър Карягин, представителят на Румънската православна църква протоиерей Нелцо Опря, игуменът на Руенската света обител иеромонах Поликарп, множество представители на столични храмове.

След светата Божествена Литургия всички ние, заедно с множеството богомолен народ, имахме огромната радост – на благодарствения молебен в чест на преподобни

Преподобни Максим Изповедник

Максим изповедник да присъства възстановяващият с Божията подкрепа силите си след дълго боледуване, обичния на всички ни Предстоятел на Българската православна Църква и на катедралния ни храм – дядо Максим. Поздравления по случай именния му ден поднесе от името на Светия Синод Негово Високопреосвещенство Ловчанският Митрополит Гавриил.

С топли думи на синовна обич, от името на църковнослужителите и служителите на Софийската Света Митрополия, приветствува Негово Светейшество, придружаващия го негов викарен епископ и пръв помощник в многоотговорното служение Знеполски епископ Николай, поднасяйки му прекрасен букет от свежи цветя.

Приветствия и цветя поднесоха и представителите на православните сестрицъркви, множество свещеници, монахини и християни обградили на солея Светейшия ни Патриарх.

Негово Светейшество благодари сърдечно с кратко слово и поздрави Високопреосвещения Русенски Митрополит Неофит, който празнува небесния си ангел на същия ден, след което преподаде на всички присъстващи първосветителски благослов.

Тържеството беше пълно и обля сърцата и душите на всички ни с огромна духовна радост.

Святейшему Патриарху Максиму, богомудрому Первоиерарху
Българския църкве, на многая, здравая, мирная и благая пета!

НЕДЕЛЯ 15 СЛЕД НЕДЕЛЯ ПОДИР ВЪЗДВИЖЕНИЕ – НА ЗАКХЕЙ

В днес прочетеното на светата литургия евангелие според евангелиста Лука, ние изслушахме повествованието за духовното възраждане на митаря Закхей.

Господ, обкръжен от народа минавал през град Иерихон. Обкръжавали Го много повече хора отколкото обикновено, защото съвсем неотдавна при вратите на този град Той извършил чудо – възвърнал зрението на двама слепци /Мат. 20:29-34/. Вестта за това чудо бързо се разнесла из града и жителите му се устремили, за да видят Великия Чудотворец. Да види Господа тръгнал и митарят на име Закхей, но тъй като бил малък на ръст, той се изкачил на едно дърво, покрай което щял да мине Христос.

Господ, като видял Закхей се обърнал и му казал, че днес трябва да бъде в неговия дом. Закхей с голяма радост забързал към дома си, за да се приготви достойно да посрещне необикновения гостенин. Народът, който обкръжавал Исуса, като чул думите Му, зароптал, защото всички считали Закхей за голям грешник, с когото не само че не трябва да оставаш в един дом, но дори и разговора с него смятали за голям грях. И като че ли в отговор на това, Закхей се обърнал към влезлия в дома му Исус с думите: „Господи, половината от имота си ще раздам на бедните и ако съм взел нещо несправедливо, четворно ще го възвърна“ /Лука 19:8/. На това Господ отговорил: „Днес стана спасение на този дом, защото и този е син на Авраама“ /Лука 19:9/, и като се обърнал към народа пояснил причината поради която е дошъл в този дом: „Син Човечески дойде да потърси и спаси погиналото“ /Лука 19:10/.

Как се случило, че такъв грешник, какъвто бил Закхей, в един момент духовно се възродил? Той бил митар и даже началник на митарите, който с помощта на този занаят натрупал огромно богатство. Митарят е бил събирач на данъците при евреите в полза на римляните, под чиято власт в онова време бил Израил. Римляните не събирали сами данъците, в това им помагали евреи, изменили на своя народ и намиращи се на служба при тях. Данъците били тежки и не рядко събирането им било придружено с безчестия и жестокости. Ето тези изменници на своя народ – митарите били ненавистни за евреите, и самата дума митар била равнозначна на думата езичник и се определяла общо като грешник, и затова и Закхей бил обграден с презрение и ненавист.

Но колкото и да е паднал човек, дълбоко в неговата душа под пепелта на греха и страстите винаги гори, дори и често неосъзнато, стремежа на душата към нещо по-добро, по-светло, по-свято...

Греховното състояние не е свойствено за човешката душа, защото тя е образ и подобие на Бога, тя е Божие чедо, и винаги се стреми към своя Небесен Отец. Закхей достигнал лично материално благополучие, към което се стремял, мислейки да намери в него житейското щастие, но въпреки това под действието на неосъзнатия стремеж на душата към Бога, под укорите на съвестта той изпадал в тежко душевно състояние. Но грехът толкова дълбоко навлязъл в неговия живот, че той вече не може със собствени сили да се освободи от него. В състояние на безсилие пред греха обикновено човек търси възможност пред някого

съчувствие, помощ... Но в кого може да намери Закхей всичко това, когато е отхвърлен от своя народ? Закхей чува, че се е явил човек, Който върши велики дела, учи да се обичат всички хора, не се гнуса даже от грешниците и решава дори отдалече да Го види, да чуе гласа Му, да види милосърдните Му дела. Той се надява, че може би в това ще намери някакво утешение за себе си. Но станало нещо много повече: Сърцеведецът Господ, дошъл „да подири и спаси погиналото“ не минал покрай него, но даже разговарял с него и Божествената благодат осенила душата му, той видял целия ужас на своето падение, искрено възненавидял своя греховен живот, разкалял се и с него станало това, което Господ определил с думите: „Днес стана спасение на този дом“. Като плод на своето покаяние Закхей изоставил предишния си живот и според древно предание, станал последовател на Христа, бил спътник на апостол Петър, който го поставил по-късно за епископ на Кесария Палестинска.

Така под действието на Божията благодат, и при искрен стремеж Закхей духовно се възродил и това събитие, по Божие внушение апостол и евангелист Лука записал за наше назидание.

Действително, нима ние не сме донякъде близки със Закхей преди неговото духовно възраждане? Нима ние не живеем с греховния стремеж да достигнем лично материално благополучие и заради това жертваме всичко най-скъпо: здраве, своята съвест, дълг, задължението на християнина да обича всички хора, да им помага в нужда, да се труди за полза на всеобщото благополучие? Нима не чуваме зова на Господа, дошъл да призове грешниците към покаяние? Нима не се случва на всеки в тишината на нощта или под действието на молитвата, без да се усетим, изведнъж в мислите ни да се обърнем към изминатия от нас житейски път и като видим греховете си, да чуем укоряващият глас на нашата съвест? Отговаряме ли му? Нима не започваме да търсим за себе си оправдание и да си внушаваме, че праведният живот е за светите хора, а за нас грешните е недостъпен, вместо да принесем плод на покаяние и да започнем борба с греха? И ето с примера на митаря Закхей Светата Църква ни уличава в тази гибелна за душата самоизмама. Защото, ако Господ със Своята Божествена благодат помогна на Закхей духовно да се възроди, ако много хора, след Закхей, по всичко подобни на нас, с помощта на същата тази благодат и чрез праведен живот придобиха блажен, вечен живот след гроба, то ще откаже ли на нас Господ Своята помощ? Ще ни откаже ли помощта си Този, Който сам говори: „Ето стоя при вратите на вашите сърца и чувам. Този, Който чуе гласа Ми и Ми отвори, ще влязат при него и ще вечерям с него и той с Мене“ /Откр. 3:20/.

Времето на нашия живот минава бързо. Всеки ден и всеки час ни приближава към смъртта. Докато е време да чуем гласа на Господа, да Му отворим вратите на нашето сърце и с помощта на Божията благодат да Му поднесем нашето искрено покаяние за извършените грехове, а плодовете на нашето покаяние да бъде живот „във всяко благочестие и чистота“.

Страшно ще бъде за този от нас, който измине земния си път, не откликвайки на зова на Господа, не отваряйки вратите на сърцето за своя Господ, и който по своя вина се лиши от задгробния вечен блажен живот в Небесното Царство. Амин!

СРЕТЕНИЕ ГОСПОДНЕ – 2 ЯНУАРИ

В живота на всеки човек има срещи, които му оказват изключително въздействие и очертават посоката на неговия земен път.

В четиридесетия ден след раждането, Пресветата Дева донесе своя Божествен Син в Иерусалимския храм, за да се извършат над Него полагащите се по закона църковни обреди. В същото това време напътстван от Светия Дух в храма дойде побелелият от множество години старец Симеон. Идвайки към пречистата Майка, той с дълбоко благоговение и духовен трепет прие на своите старчески ръце Богомладенеца Христос, поблагодари на Бога и с радостно умиление произнесе известните днес на всички ни думи: *"Сега отпущах Твоя раб, Владико, според думите си с миром, защото очите ми видяха Твоето спасение, което си приготвил пред лицето на всички народи, светлина за просвета на езичниците и слава на Твоя народ, Израиля."*

Така премина срещата на дошлия на земята и още лежаш в обятията на Своята Пречиста Майка, Владика и Спасител на света с престарелия, обременен от годините Негов верен служител. Срещата на Господа с праведния Симеон е залегнала в основата на днешния празник. Горещата и действена любов към Бога и хората, дълбоката вяра в идващия Месия – очакването на целия негов живот, го направили достойно вместилище на Светия Дух, който му помогна търпеливо да носи бремето на дългото пребиване на земята, доведе го в определено време в светия храм и откри духовните му очи да види в Христа, не земният освободител на израилтяните, а духовният спасител на всички хора.

Ние християните, в течение на целия наш живот се срещаме с Христа, но за разлика от праведния Симеон, не един път. Срещите ни с Него са преди всичко духовни, защото Христос идва във всяко сърце и във всяка душа, които са отворени, за да го приемат. Той казва: *"Ето, стоя пред вратата и хлопам; ако някой чуе гласа Ми и отвори вратата, ще вляза при него и ще вечерям с него и той с Мене."* (Откр. 3:20) Той чука в сърцето на всеки един от нас, и от нас самите зависи, ще чуем ли Божия глас, ще разворим ли душите си, та Господ да влезе и се посели в нас. За това е нужно само любов към Бога и изпълнение на Неговата свята воля т.е. праведност и благочестие.

Ние се срещаме с Христа и в тайнството причастие. Вкусвайки във вид на хляб и вино истинското тяло и кръв Христови, ние изцяло се съединяваме с Христа, защото Той влиза в нас със Своята плът, за да ни обнови, укрепи и освети. Ето, приближават се дните на Великия пост. За тази среща, ние, грешниците, сме длъжни да се подготвим с усилна молитва, с пост и чистосърдечно покаяние, които изискват много труд и вътрешна борба, но за такива дела е предназначила Светата Църква дните на Великия пост – да ни подготви и води към достойна среща с Христа.

За този, който е живял във вяра, праведност и благочестие, а своето временно грехопадение е изглаждал с искрено покаяние, предстои среща с Господа и след смъртта. Към тази среща се стремят всички угодили на Бога и тя позволява на праведниците лице в лице да видят Божията слава, да усетят радостта на вечното блаженство. Свети апостол Павел говори за себе си: *"... за мен животът е Христос, а смъртта придобивка"* (Фил. 1:21).

Много зависи и от нашата воля. Ако подражаваме на праведния Симеон във вяра, благочестие и праведност, ако съумеем да очистим душата си с покаяние, то, и ние като него, ще се удостоим с мирен, тих завършек на живота си, ще се въдворим с Господа и ще бъдем с Христа. Ако животът ни е недостоеен, то и краят ни ще бъде тежък, мъчителен,

защото по думите на Божието слово, смъртта на грешника е зла, и нашите души не се съединяват с Христа, а се въдворяват в ада, където *"ще бъде плач и скърцане със зъби"*.

На Страшния всеобщ съд ще бъде нашата последна среща с Христа, когато Той за втори път ще дойде на земята със Своите ангели и славата на Отца Си. И ще застанат пред Своя съдия и Мздовъздаятел всички хора, и живите и възкръсналите от мъртвите, праведните и грешните, и всеки ще получи в съответствие с това, което е правил, живеейки в плът – добро или лошо (2Кор. 5:10), и ще бъдат съдени не само делата, но и думите, и даже съкровенията човешки помисли.

Срещата, която ще определи вечната участ на всеки един от нас, няма да отмени никого. За този, който е оправдан и удостоен да наследи Царството, приготвено от сътворението на света, последната среща с Христос ще бъде начало на съучастие в Неговата божествена слава и вечно блаженство, а грешните ще бъдат хвърлени във вечния огън, приготвен за дявола и неговите ангели (Мат. 25:41).

Скъпи братя и сестри!

Праведният Симеон се удостои да види новородения богомладенец Христос в Иерусалимския храм и да го приеме в своите обятия. За това той получи мирен край на своя живот, а в последствие след слизането на Спасителя в ада, душата на Симеон заедно с душите на другите ветхозаветни праведници е въведена в райските обители. Всички тези блага праведният старец получи за своята искрена вяра, търпение и праведност.

Нека и нашите срещи с Христа да ни донесат благодатни плодове, които да съдействат за нашето вечно спасение.

Амин!

РЪКОВОДСТВО на ОЛТАРНИЯ КЛИСАР при извършване на църковни Богослужения

Основните задължения на клисаря по отношение на църковните Богослужения са: наблюдение за имуществото на храма; запалване на светилниците преди Богослужение и по време на него, и изгасването им след Богослужение; принасяне в олтаря на просфори, вино, вода, тамян, огън и всичко необходимо за извършване на църковната служба; приготвяне и подаване на свещенослужителя кадилница и теплота; изпълняване послушание на звънар; изпълняване послушание на свещоносец; почистване и подреждане на олтаря и храма.

Клисар – тази низша степен в църковната иерархия се нарича още *“олтарник”*, т.е. неговото основно служение преминава в олтаря, в помощ на свещенослужителя при извършване на църковни Богослужения. Затова клисарят, преди всичко е длъжен да знае и изпълнява правилата за пребиваване в олтаря; второ – предписанията на Църковния Устав относно други, възложени на клисаря послушания (*послушание на звънар, свещоносец и кандилопалител*).

В помощ на всички прислужващи в храма клисари, ние привеждаме тук таблица за техните задължения относно извършване на Богослуженията.

Задължения на клисаря при извършване на Всенощно бдение

Идвайки в храма половин час преди началото на Богослужението (*не важи за храмове, които са отворени непрекъснато и клисарите са на смени от сутрин до вечер*), клисарят е длъжен да разгледа преди всичко храма, нормално ли е всичко там, дали не се е случило някакво произшествие в извънслужебно време. След като се убеди, че в храма всичко е наред, клисарят трябва да отиде в клисарната или ризницата (*където както е прието*) и да приготви всичко необходимо за извършване на Богослужението.

Най - напред клисарят приготвя (*ако е благословен за това*) одеждите на църковните свещенослужители.

Преди обикновено неделно всенощно бдение е необходимо да се приготви: за свещеника – фелон, епитрахил, наръкавници и камилавка; за дякона – стихар, орач и наръкавници; за четците, свещоносците, клисарите (*които имат посвещение за стихар*) - стихари. Облаченията трябва да бъдат приготвяни съобразно указанията на Църковния Устав и църковните традиции за техния цвят, със специалното указание на настоятеля за това.

Второ - клисарят проверява има ли в олтаря достатъчно количество тамян за кадене.

Трето – проверява наличието на масло в кандилата в олтаря (*освен кандилото на Престола и Жертвеника*), пред иконостаса и в храма, наличие на свещи в поставките за свещи за свещоносците и свещи за дякона.

Четвърто – запалва кандилото.

Пето – запалва кандилата в светия олтар и храма, по начина, който е посочен по-рано.

Шесто - Ако клисарят също изпълнява и послушание на звънар, то в определеното за благовестие време, той отива при настоятеля (*или служещия свещеник*) и измолва благословение за начало на звънене за богослужение.

Седмо - Преди началото на всенощното бдение клисарят подава на дякона кадилницата и дяконската

свещ. След възгласа *“Слава Святетей ...”* той помага на свещенослужителите в пеенето *“Придите, поклонимся...”* След свършване на каденето на храма клисарят е длъжен да вземе от дякона кадилницата и дякон-ската свещ. Клисарят е длъжен неотклонно да следи за това, кадилницата да бъде разпалена през цялото време на богослужение, а след всяко богослужение да се изчиства и да бъде подготвена за извършване на треби или следващо богослужение.

При началото на пеенето *“Господи възвах”* клисарят подава на дякона кадилницата. Ако дяконът завърши каденето на храма преди началото на пеенето на догматика, то клисарят взема от него кадилницата и възобновява в нея огъня, а след това, при началото на пеенето на догматика, отново подава кадилницата на дякона. Ако дяконът завърши каденето на храма при началото на пеенето на догматика – кадилницата остава у него. Ако клисарят изпълнява още и задължение на свещоносец, то по време на извършването на влизането с кадилницата, клисарят, със запалена върху свещника свещ предшества свещенослужителя. След извършването на входа, преди пеенето на прокимена, клисарят взема от дякона кадилницата. След произнасяне на умилителната ектения, преди началото на излизане за лития, той подава на дякона кадилницата. При излизане на лития предшества с горяща свещ духовенството в притвора. След завършване на каденето в храма клисарят приема от дякона в притвора кадилницата и я внася. По време на произнасяне на литийните молитви клисарят изнася и поставя в средата на храма литийна масичка, а зад нея и самия литиен съд (*литийница*) и запалва свещта, поставена на литийницата, като не забравя да отвори капака на съдовете с вино и елей. По време на пеенето на стихирата, изнася и подава на дякона кадилницата. Ако клисарят има и послушание на свещоносец, то преди изнасянето на кадилницата, той върви със свещ пред свещенослужителите при тяхното преминаване от притвора на средата на храма, а кадилницата следва да подаде на дякона при пеенето (*четенето*) на **“Нъне отпущаеши”**. След завършване на каденето на литийната масичка, преди дяконския възглас: **“Господу помолимся”** – взема от дякона кадилницата. Прибира литийната масичка. При излизане на полиелея предшества духовенството със запалена на свещника свещ. След свършване на полиелейното кадене – взема от дякона свещта и кадилницата (*ако трябва, също и свещта от свещеника*). При изнасяне на Евангелието, клисарят предшества със запалена свещ (*но според някои традиции – по-малка по размер от тази на свещника*).

При извършване на целуване на Евангелието и помазването с елей, стои до свещеника със съд елей и с поднос с нарязано петохлебие, или ги поставя на масичка. При внасянето на Св. Евангелие в олтаря, го съпровожда със запалена на свещника свещ.

В началото на пеенето на 8-та песен на канона – подава на дякона кадилницата. След завършване на каденето – взема кадилницата.

С това, общо взето, приключват богослужебните задължения на клисаря при извършване на Всенощно бдение, но той е длъжен да приготви още от вечерта всичко необходимо за сутрешното извършване на Божествена Литургия.

Този брой е подготвен от свещеноиконом **Мина Минчев**